

مدیر کل محترم منابع طبیعی و آبخیزداری استان...

موضوع: ابلاغ سیاست ها و ضوابط حفظ، احیاء، اصلاح، توسعه، بهره برداری و صادرات محصولات (فرآورده ها)

فرعی جنگل و مرتع

سلام علیکم،

احتراماً، به استناد ماده ۲ و تبصره ۷ قانون اصلاح ماده (۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع مصوب ۱۳۷۶/۰۱/۱۷ و قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ماده ۲۵ مکرر و تبصره های ذیل آن) در راستای سیاست های سازمان در بهره برداری اصولی از رویشگاه های جنگلی و مرتعی کشور و با توجه به استعداد و توان اکولوژیکی جنگل ها و مراتع در تولید محصولات فرعی و غیرچوبی و نیز ایجاد زمینه نظارت بر تولید و برداشت اصولی این محصولات در عرصه های منابع طبیعی و کنترل صادرات آن در چارچوب مقررات حاکم بر کشور، با جمع بندی نظرات کارشناسی بخش های مرتبط درون و برون سازمانی، بدینوسیله سیاست ها و ضوابط حفظ، احیاء، اصلاح، توسعه، بهره برداری و صادرات محصولات (فرآورده ها) فرعی جنگلی و مرتعی به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

۱- مبانی قانونی و اسناد بالادستی:

- ۱-۱- قانون ملی شدن جنگل ها و مراتع مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷
- ۲-۱- قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶/۰۵/۲۵ و اصلاحیه های بعدی آن
- ۳-۱- قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی مصوب ۱۳۷۱/۰۷/۱۲
- ۴-۱- قانون حفاظت و بهره برداری از ذخایر ژنتیکی کشور
- ۵-۱- سیاست های کلی سلامت ابلاغی رهبر معظم انقلاب مدظله العالی مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۱۸
- ۶-۱- سند ملی توسعه گیاهان دارویی و طب سنتی، مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوب ۱۳۹۲/۰۴/۲۵ و نقشه راه اجرائی آن (۱۳۹۵-۱۴۰۴)
- ۷-۱- قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تنوع زیستی سال ۱۳۷۴
- ۸-۱- استاندارد ملی محصولات (فرآورده ها) ارگانیک (زیستی) گیاهان خودرو - آئین کار برداشت، شماره ۱۱۶۹۴ سازمان ملی استاندارد ایران چاپ اول سال ۱۳۷۱
- ۹-۱- قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳
- ۱۰-۱- قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱
- ۱۱-۱- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۰۳
- ۱۲-۱- قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ماده ۲۵ مکرر و تبصره های ذیل آن) مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

۲- سیاست های فنی - اجرایی:

۱-۲- حفظ، احیاء، اصلاح و توسعه محصولات (فرآورده ها):

۲-۱-۱- گردآوری و برداشت محصولات (فرآورده‌ها) در مقیاس، مقدار و روشی انجام گیرد که استمرار تولید گونه‌ها و حفظ جمعیت آن‌ها تضمین گردد.

۲-۱-۲- ارزیابی وضعیت حفاظتی محصولات (فرآورده‌ها) و جمعیت آن‌ها و در صورت نیاز بازنگری اقدامات حفاظتی
۲-۱-۳- تهیه نقشه‌های بزرگ مقیاس گونه‌های هدف با بهره‌گیری از نقشه‌های پراکنش رویشگاه‌های گیاهان دارویی، صنعتی و خوراکی در سطح استان با همکاری مراکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی (با محوریت موسسه تحقیقات جنگل‌ها، مراتع کشور) و دانشگاه‌ها

۲-۱-۴- شناسایی گونه‌های منحصر به فرد یا در خطر انقراض در رویشگاه‌ها با هدف حفاظت و برنامه‌ریزی مدیریت با همکاری موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور

۲-۱-۵- ایجاد مناطق نمونه ترویجی احیاء و توسعه گیاهان هدف و اقتصادی در محدوده طرح‌های اجرایی و ایستگاه‌های تولید بذر و نهال

۲-۱-۶- تخصیص حداکثر ۲۰ درصد از سطح زیر کشت ایستگاه‌های تولید بذر و نهال براساس طرح مصوب به تولید نهاده‌هایی از قبیل بذر، نشاء، قلمه و نهال گونه‌های هدف

۲-۱-۷- رعایت حقوق جوامع محلی و بهره‌برداران عرفی و توانمندسازی آن‌ها در برداشت و گردآوری اصولی محصولات (فرآورده‌ها) و استفاده از دانش بومی در بهینه‌سازی فرآیند بهره‌برداری و فرآوری گیاهان دارویی و صنعتی و ایجاد زنجیره‌های تولید از طریق برقراری ارتباط برداشت‌کنندگان محصولات (فرآورده‌ها) و مجریان طرح‌ها با واحدهای صنعتی و اجرای تفاهم‌نامه‌های منعقد شده فی‌مابین "دفتر امور مراتع"، "دفتر آموزش، ترویج و مشارکت‌های مردمی" به عنوان نمایندگان سازمان با "اتحادیه صادرکنندگان گیاهان دارویی و فرآورده‌های غذایی" به شماره ۹۷/۱۲/۲۷-۹۷/۶۴/۴۴۲۱۰، با "کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارفرمائی مرتعداران ایران" به شماره ۹۷/۱۲/۲۷-۹۷/۶۴/۴۴۲۱۱، با "اتحادیه سراسری تعاونی‌های منابع طبیعی، آبخیزداری و کشاورزی کشور" به شماره ۹۸/۲/۲-۹۸/۶۴/۲۱۸۴ تأکید می‌گردد.

۲-۲- طبقه‌بندی اقلام محصولات (فرآورده‌ها) فرعی جنگلی و مرتعی از نظر حفاظت، بهره‌برداری و صادرات:

با در نظر گرفتن میزان "شدت" بهره‌برداری از رویشگاه‌های جنگلی و شایستگی مراتع کشور و تأثیر شرایط اقلیمی و پدیده خشکسالی بر تولید محصولات (فرآورده‌ها) فرعی و غیرچوبی و نیز ایجاد زمینه کاهش برداشت محصولات (فرآورده‌ها) از عرصه‌های منابع طبیعی و رویشگاه‌های جنگلی و مرتعی، اقلام به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۲-۲-۱- اقلام غیرمجاز "ممنوعه":

گونه‌های ذیل جزو گونه‌های تهدید شونده، در حال انقراض و ذخایر ژنتیکی کشور محسوب گردیده و بهره‌برداری از آن‌ها در عرصه‌های منابع طبیعی مطلقاً ممنوع می‌باشد. ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها موظفند ضمن اطلاع‌رسانی عمومی به مجریان طرح‌های منابع طبیعی و متقاضیان بهره‌برداری و صادرات، از صدور مجوز بهره‌برداری و گواهی حمل و پذیرش درخواست صادرات این محصولات (فرآورده‌ها) خودداری نمایند که عبارتند از:

گونه‌های ذکر شده در ماده ۱ قانون حفظ و حمایت از ذخایر جنگلی و قانون حفاظت از ذخایر ژنتیکی کشور، شقاقل، پرسیاوشان، زیره سیاه، اشنیان "شقار"، کرفس وحشی و کوهی (کلوس)، خزه، مرزه خوزستانی، گل بنفشه، کشمش کولی، سنبل الطیب، مهر خوش، چله داغی، سورنجان، قره قات، بیلهر، سرخدار، شمشاد، شقایق ایرانی، انواع لاله ها، سوسن چهل چراغ، سنبل خوزستانی، انواع قارچ خوراکی (برداشت از جنگل)، سیر کوهی(والک)، گز علفی، ریشه و پوست درختان و درختچه های جنگلی، ریزوم ثعلب، ریشه کوبک، ریشه ختمی، ریشه کاسنی، ریشه ریواس وحشی، ریشه چوبک، ریشه روناس، خاس، ریشه زنبق وحشی، ریشه کوبک وحشی، ریشه شیرین بیان، ریشه سریش، برگ مورد، بن سرخ، پیاز و گل لاله سرنگون، گل اروانه، پیاز گل نرگس، بذر جاشیر خوراکی، قطع و برداشت درختچه های گز، مان شوکه، گز روغنی، برداشت خاک و خاکبرگ از عرصه های جنگلی

۲-۲-۲- اقلام مجاز "مشروط":

به غیر از اقلام ممنوعه "بند ۲-۲-۱" و یا صرفاً زراعی (بند ۲-۲-۵) گونه هایی که بهره برداری آن ها الزاماً در قالب کتابچه طرح مصوب کمیته فنی اداره کل استان و از طریق انعقاد قرارداد با بهره برداران و مجریان طرح های منابع طبیعی صورت خواهد پذیرفت، در این طبقه قرار می گیرند که عبارتند از:

گلپر، اسپند، خارستر (ترنجبین)، شیرخشت، فرنجمشک، مریم نخودی، چماز، گز شهداد، بیدخشت، انچوچک، گل نمدر، درمنه (افسنطین و برنجاسب)، علف گاوزبان، گل نرگس، گز خوانسار (گز انگبین)، آویشن شیرازی، کاکوتی، آنگوزه تلخ و شیرین، همیشهک، انواع سرخس ها از جمله سرخس بال عقابی، عشقه و کوله خاس، ترکه ارغوان، باریجه، کتیرا، وشاء، شکر تیغال، انزروت، کاپاریس (لگجی)، علف چای، گل بومادران، گل کاسنی، گل گندم، قدومه شیرازی، بارهنگ، بابونه، شاتره، موسیر (برداشت از مراتع)، کنگر، انواع قارچ خوراکی (برداشت از مراتع)، سرشاخه آویشن دناپی، سرشاخه آویشن برگ باریک، سرشاخه آویشن کرمانی، اندام هوایی ریواس، صمغ طبیعی بنه(سقر)، صمغ طبیعی درختان بادام و گیلاس(زدو)، برگ کنار، برگ اکالیپتوس، میوه محلب، میوه روناس، میوه ناخنک، میوه بادام جنگلی(کوهی)، میوه زرشک وحشی (جنگلی)، میوه نسترن وحشی، میوه بنه و بلوط، مازوج (گال بلوط)، پسته جنگلی، سماق، گردو و فندق جنگلی، تخم مرو، مصطکی، زالزالک، اسفناج وحشی، گلابی وحشی، سیب وحشی، جفت، بذر باریجه، بذر آنگوزه.

۲-۲-۲-۱- بهره برداری از گیاهان داروئی و خوراکی مجاز مشروط در حد عرف مصارف خانوار روستایی ساکن محل بلامانع است ولی حمل و خارج نمودن این محصولات (فرآورده ها) از محل بدون صدور مجوز و گواهی مشخصات و حمل ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری، ممنوع می باشد.

۲-۲-۲-۲- چنانچه با توجه به شرایط رویشگاهی خاص، جابجایی اقلام از مجاز مشروط به ممنوع و بالعکس مد نظر باشد تا قبل از شروع فصل بهره برداری می بایست موضوع در کمیته فنی اداره کل با رعایت موارد ذیل بررسی و صورت جلسه تصویب با توجیهات فنی به دفاتر تخصصی ذیربط جهت اخذ مجوز ارسال گردد:

- وضعیت بارش و نزولات جوی و با میانگین بارش میان مدت و بلند مدت ۳۰ ساله مستند به اطلاعات مورد تایید سازمان هواشناسی کشور

- بررسی وضعیت سلامت و شادابی پایه ها از قبیل عدم خشکیدگی، آفت زدگی، بیماری، آتش سوزی و فشار چرای دام و ... امکان بهره برداری از گونه های جنگلی و مرتعی
  - تعیین مشخصات دقیق ضوابط برداشت از قبیل قطر پایه های برداشت، زمان برداشت، میزان برداشت محصول مورد نظر و برای گونه بنه به عنوان مثال: تعداد زخم ها، فرم زخم ها بر روی تنه و ابعاد زخم ها و ...
  - رعایت تناوب بهره برداری و حتی الامکان توزین میزان محصول تولیدی در طبقات قطری درختان مختلف
  - رعایت ملاحظات و چالش های اجتماعی در صدور مجوز بهره برداری
  - برنامه ریزی احیائی و حفاظتی پیش بینی شده در عرصه های مورد بهره برداری
- ۲-۲-۳- صدور مجوز مربوط به کلیه اقلام مجاز "مشروط" در اراضی ملی توسط ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها (سامانه سمطا) صورت می پذیرد.
- ۲-۲-۴- صدور مجوز مربوط به کلیه اقلام غیرمجاز "ممنوعه" و اقلام مجاز "مشروط" در اراضی مستثنیات (با رعایت بند ۲-۲-۶) توسط ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها (سامانه سمطا) صورت می پذیرد.
- ۲-۲-۵- صدور مجوز مربوط به غیر از اقلام غیرمجاز "ممنوعه" و اقلام مجاز "مشروط" از طریق سامانه سازمان جهاد کشاورزی استان صورت می پذیرد و این اقلام اساساً نیاز به صدور گواهی حمل محصول ندارند و در صورت نیاز به گواهی حمل، گواهی از طریق سامانه جهاد کشاورزی استان ها صادر می گردد.
- ۲-۲-۶- در صورتی که اشخاص حقیقی یا حقوقی ادعای کشت در داخل اراضی مستثنیات را دارند، لازم است در این خصوص قبل از برداشت محصول، از اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان مربوطه استعلام نموده و پس از بازدید توسط کارشناس ناظر شهرستان و تأیید زراعی، گلخانه ای و یا باغی بودن محصول، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می بایست بدون اخذ بهره مالکانه، نسبت به صدور گواهی حمل محصول و در صورت درخواست متقاضی مجوز برای صادرات با ذکر میزان و نوع زراعی بودن آن اقدام نماید. (در خصوص اقلام برداشت شده از مستثنیات لازم است تأیید/ مجوز برداشت محصول به همراه نقشه رقومی منطقه مستثنیات و گزارش کارشناس/ کارشناسان ناظر در سامانه سمطا و در بخش اقلام زراعی بارگذاری گردد) و در صورت تأیید اینکه محصول از عرصه های ملی و منابع طبیعی برداشت شده باشد مراتب برای انجام اقدامات قانونی، توسط ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها در سامانه سمطا صورت می پذیرد. بدیهی است در صورت عدم اخذ مجوز، محصول برداشت شده قاچاق محسوب گردیده و طبق ماده ۲۵ مکرر قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به نفع دولت ضبط خواهد گردید.
- ۲-۲-۷- در صورت بروز اختلاف خارج از اقلام مجاز "مشروط"، طی جلسه مشترک فیما بین دفتر امور مراتع و مجری طرح ملی گیاهان داروئی موضوع مطرح و تصمیم اتخاذ شده لازم الاجرا می باشد.
- ۲-۲-۸- به منظور رصد و بررسی آمار و اطلاعات به روز مربوط به گونه های زراعی (جهاد کشاورزی) و غیر زراعی (منابع طبیعی) توسط دفاتر تخصصی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری و مجری طرح گیاهان داروئی وزارتخانه، داشبوردهای تخصصی مدیریتی در سامانه وزارت جهاد کشاورزی به صورت یکپارچه ایجاد گردد.

۲-۳- فرآیند و ضوابط بهره‌برداری پایدار محصولات فرعی جنگلی و مرتعی:

۲-۳-۱- بهره‌برداری از محصولات (فرآورده‌ها) در قالب طرح‌های مصوب مدیریت منابع طبیعی با اولویت دارندگان پروانه چرای دام و بهره‌برداران عرفی جنگلی و مرتعی با رعایت موارد ذیل خواهد بود. بهره‌برداران محصولات (فرآورده‌ها) و مجریان طرح‌ها برابر ضوابط و مقررات پس از عقد قرارداد و ابلاغ آن، دارای حقوق مشخص و معین در زمینه بهره‌برداری از محصول در عرصه‌های منابع طبیعی هستند.

۲-۳-۱-۱- بهره‌برداری در مراتع ممیزی شده می‌بایست بر اساس تهیه و احاله مدیریت طرح صورت پذیرد.

۲-۳-۱-۲- در مراتعی که دارای قرارداد طرح مرتعداری احاله مدیریت شده می‌باشد، احاله مدیریت سایر طرح‌های مدیریت منابع طبیعی در قالب ماده (۳)، از جمله طرح‌های بهره‌برداری از گیاهان دارویی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۲-۳-۱-۳- در خصوص شرح خدمات گیاهان دارویی (مرتعی) در حال حاضر ملاک عمل، آخرین شرح خدمات راهنمای تهیه و اجرای طرح‌های مرتعداری چند منظوره ابلاغی می‌باشد.

۲-۳-۱-۴- هر گونه بهره‌برداری در مراتع بلامعارض می‌بایستی پس از تهیه طرح، بر اساس فرآیند مزایده و در قالب دستورالعمل‌های مربوطه صورت پذیرد.

۲-۳-۱-۵- هر گونه بهره‌برداری و صدور مجوز برداشت بذور مرتعی، جنگلی و گیاهان دارویی توسط شرکت‌ها، مجریان و بهره‌برداران، می‌بایست در قالب طرح مصوب کمیته فنی اداره کل همراه با داده‌های مکانی مربوط به محدوده‌های برداشت با اخذ بهره‌مالکانه صورت پذیرد.

۲-۳-۱-۶- برداشت بذر از گونه‌های مرتعی و جنگلی جهت عملیات احیاء و اصلاح طرح‌های منابع طبیعی و تولید بذر و نهال توسط مجری/مجریان با هماهنگی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان در سطح تعهد مجری/مجریان مطابق کتابچه طرح و مفاد قرارداد مجاز می‌باشد. ضمناً خارج بر سطح تعهد، مجری/مجریان متعهد می‌گردند تا بذور مازاد را بدون اخذ هزینه، تحویل اداره کل استان نمایند.

تبصره: اداره کل می‌بایست هر ساله سطح تعهد جمع‌آوری بذر را با ذکر نوع گونه به مجری/مجریان ابلاغ نماید.

۲-۳-۱-۷- صدور مجوز صادرات کلیه بذور جنگلی و مرتعی ممنوع می‌باشد.

۲-۳-۲- طرح‌های سنواتی بهره‌برداری از محصولات (فرآورده‌ها) فرعی حداکثر تا یک سال قبل از اتمام قرارداد در چارچوب طرح‌های چند منظوره جنگلداری و یا طرح‌های مرتعداری مورد بازنگری و تجدید نظر و یا الحاق در طرح‌های منابع طبیعی قرار گیرد.

۲-۳-۳- تهیه طرح و نظارت بر اجرای تعهدات بر اساس آخرین بخشنامه‌ها، شرح خدمات، مفاد کتابچه طرح و قرارداد منعقد می‌باشد.

۲-۳-۴- تدابیر لازم جهت بیمه نمودن طرح‌ها از طریق صندوق بیمه محصولات (فرآورده‌های) کشاورزی و یا سایر بیمه‌های مرتبط با هدف کاهش خطرات و ریسک خسارات غیر مترقبه به محصولات (فرآورده‌ها) جنگلی و مرتعی توسط مجری و تحویل اسناد آن به اداره کل

۲-۳-۵- برداشت سالانه از محصولات (فرآورده‌ها) فرعی جنگلی و مرتعی فقط بر اساس شروط قرارداد ابلاغی و مفاد کتابچه طرح مصوب و تکمیل فرم تائیدیه/ مجوز برداشت محصول امکان پذیر است. محصولات (فرآورده‌ها) مازاد بر حد مجاز وفق مقررات قانونی به نفع دولت ضبط و با برداشت کنندگان متخلف برابر قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ماده ۲۵ مکرر و تبصره های ذیل آن) رفتار می گردد.

تبصره ۱: اجازه بهره‌برداری در اراضی ملی فاقد طرح، فقط برای یک بار با تصویب طرح موقت یک ساله در کمیته فنی استان و عقد قرارداد با بهره برداران محصولات (فرآورده‌ها) و یا بر اساس فرآیند مزایده با رعایت تبصره ۷ قانون اصلاح ماده (۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل‌ها و مراتع صادر می شود. تکرار و تداوم بهره‌برداری در این اراضی بدون تهیه طرح و احاله آن در قالب ماده ۳ قانون حفاظت و بهره برداری جنگل‌ها و مراتع امکان پذیر نمی باشد.

تبصره ۲: برنامه ریزی به نحوی انجام شود که مدیریت و بهره برداری از عرصه های منابع ملی صرفاً در چارچوب یک طرح واحد، در قالب قرارداد ماده ۳ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل‌ها و مراتع با رعایت دستورالعمل مربوطه به مرحله اجرا درآید.

تبصره ۳: نقشه محدوده و بانک اطلاعاتی عرصه های مورد بهره برداری، احیاء و توسعه محصولات (فرآورده‌ها) به صورت فایل رقومی (بر اساس بخشنامه های ابلاغی دفتر مهندسی و مطالعات سازمان) توسط مجری/ مجریان یا اداره کل تهیه و ضمن بارگذاری در سامانه سمطا به دفاتر تخصصی ذیربط سازمان اعلام گردد.

۲-۳-۶- صدور گواهی مشخصات و حمل محصولات (فرآورده‌ها) با امضاء مدیرکل و یا معاون فنی (از طرف مدیر کل) با مهر برجسته اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری بر اساس فرم گواهی حمل صرفاً از طریق سامانه سمطا الزامی می باشد. بدیهی است پس از اتمام مهلت حمل، گواهی مشخصات و حمل محصول مثبت در سامانه به عنوان سند مالکیت محصول تلقی می گردد.

تبصره ۱: صدور مجوز بهره برداری و گواهی حمل محصولات (فرآورده‌ها) منوط به اجرای تعهدات سنواتی عملیات احیائی در رویشگاه مربوطه می باشد.

تبصره ۲: تدابیر لازم جهت انجام تعهدات احیائی از سوی مجری طرح، راساً و یا بر اساس عقد قرارداد با پیمانکار ذیصلاح با نظارت کامل ادارات کل و یا استفاده از ناظرین سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی انجام شود. چنانچه مجری طرح نسبت به انجام عملیات مربوطه و یا سایر تعهدات خود بر اساس کتابچه طرح مصوب اقدام نمایند ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها موظف هستند از طریق مراجع ذیصلاح، وفق مفاد قرارداد اقدام لازم را به عمل آورند.

تبصره ۳: جابجایی و حمل محصولات (فرآورده‌ها) فاقد مجوز بهره برداری و گواهی حمل، تخلف تلقی شده و یگان‌های حفاظت ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان‌ها موظف هستند مطابق قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ماده ۲۵ مکرر و تبصره های ذیل آن) برخورد قانونی لازم را با بهره برداران غیر مجاز به عمل آورده و از حمل و نقل محصولات (فرآورده‌ها) و صادرات آن، با هماهنگی پاسگاه‌های انتظامی، پایانه‌های حمل و نقل و گمرکات کشور جلوگیری نمایند.

۲-۳-۷- ادارات منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان ها مجاز به صدور گواهی مشخصات و حمل خارج از سامانه سمطا نمی باشند و کارشناس ناظر طرح مکلفند بر اساس کتابچه طرح و مفاد قرارداد نسبت به توزین محصول و تنظیم و تکمیل تائیدیه/ مجوز برداشت محصول در سامانه سمطا در طول دوره بهره برداری اقدام و بنا به درخواست بهره بردار نسبت به صدور مجوز گواهی حمل از طریق سامانه اقدام گردد.

۲-۳-۸- میزان بهره مالکانه محصولات (فرآورده ها) فرعی و غیرچوبی جنگلی و مرتعی به میزان ۲۰٪ درآمد خالص می باشد. برای تعیین میزان بهره مالکانه، می بایست مطابق مفاد کتابچه طرح هزینه های عملیات بهره برداری را از درآمد ناخالص بهره بردار طرح کاسته و درآمد خالص محاسبه گردد و در این ارتباط ضروری است توسط مجری طرح یا بهره بردار به ردیف و شماره حساب درآمدهای سازمان نزد خزانه داری کل واریز گردد.

تبصره ۱: چنانچه در فرآیند صدور گواهی بلامانع بودن صادرات محصولات برای اقلام مجاز مشروط متقاضی قادر به ارائه مستندات مربوط به بهره برداری نباشد پس از انجام مراحل ذکر شده صدور مجوز منوط به واریز بهره مالکانه بر مبنای ۵۰ درصد قیمت پایه محصول مورد نظر به حساب خزانه داری کل بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲: در انعقاد کلیه قراردادهای بهره برداری آخرین فرمت قرارداد و گواهی احیاء مد نظر قرار گیرد.

تبصره ۳: در صورتی که قیمت روز محصول در زمان انعقاد قرارداد در استان نسبت به قیمت پایه تعیین شده توسط سازمان بالاتر باشد قیمت منطقه ای مبنای اخذ بهره مالکانه خواهد بود.

۳- فرآیند و ضوابط توانمند سازی مجریان طرح ها، بازاریابی و صادرات محصولات (فرآورده ها):

۳-۱- جهت توانمند سازی تشکل های منابع طبیعی، صندوق حمایت از منابع طبیعی، شرکت های تعاونی و اتحادیه های منابع طبیعی برای صادرات گیاهان دارویی، تسهیلات لازم فراهم گردد.

۳-۲- گواهی بلامانع بودن صادرات هر محصولی از اقلام مجاز مشروط؛ مستلزم حضور شخص و یا نماینده قانونی وی با ارائه درخواست کتبی، بارگذاری و ارسال اطلاعات مدارک ذیل در سامانه سمطا (توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان) جهت تائید مجوز از دفاتر تخصصی، تائید معاونت برنامه ریزی، توسعه مدیریت و منابع انسانی و وزارت جهاد کشاورزی می باشد.

۳-۲-۱- گواهی مشخصات و حمل محصول با امضای مدیرکل یا معاون فنی (از طرف) در سامانه سمطا صورت پذیرد.

تبصره: ادارات کل مکلفند قبل از صدور مجوزات مربوطه نسبت به بازدید و موجودی محصول در انبار اقدام و در صورتی که موجودی انبار بیشتر از مجوزهای صادره باشد صورتجلسه تخلف تنظیم و مطابق قوانین و مقررات مربوطه برخورد گردد و در صورتی که کمتر از مجوزهای صادره باشد صورتجلسه توزین ملاک عمل قرار گیرد.

۳-۲-۲- قرارداد اجرای طرح بهره برداری، احیاء، اصلاح و توسعه محصولات (فرآورده ها) منضم به فرم تائیدیه/ مجوز برداشت محصول که لازم است سوابق مبادله محصول در سامانه ثبت شود.

۳-۲-۳- اصل فیش واریزی بهره مالکانه مربوط به مجوز صادره با رعایت کنترل کد رهگیری

۳-۲-۴- مشخصات احیای عرصه تحت بهره برداری شده، و طبق آخرین فرمت قرارداد ابلاغی سازمان، توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان

۳-۲-۵- اصل درخواست صادر کننده یا نماینده قانونی وی با ارائه وکالت نامه رسمی

۳-۲-۶- صدور مجوز صادرات توسط ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان بارعایت تمام موارد (بندهای ۳-۲-۱ تا ۳-۲-۵) شامل: قرارداد، فیش واریزی بهره مالکانه، گواهی احیاء، گواهی مشخصات و حمل، معرفی فرد صادرکننده به همراه شماره بازرگانی، نام گونه، مقدار، شیر، کشته، خام، پخته، خشک و تر بودن، رنگ و سایر مشخصات محصول، نام گمرک و کشور جهت صادرات و ارجاع به دفاتر تخصصی جهت بررسی، تایید نهایی مجوز صادره

۳-۲-۷- دارندگان محصولات (فرآورده ها) بهره برداری شده و گواهی حمل در سال های گذشته موظفند برای صادرات محصولات (فرآورده ها) خود نسبت به ارائه اصل آخرین گواهی حمل مورد تأیید به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مراجعه نمایند.

۳-۳- صدور هر گونه گواهی مشخصات، حمل و گواهی بلامانع بودن صادرات در مورد اقلام ممنوعه مرتعی و جنگلی بند (۲-۲-۱) ممنوع است. (به استثناء مجوز مربوطه موضوع بند ۲-۲-۲)

۳-۴- به منظور پیش‌گیری از بروز مشکل در حمل و نقل و صادرات محصولات (فرآورده ها) فرآوری شده، کارخانجات و صاحبان صنایع موظفند از خرید محصولات (فرآورده ها) و فرآورده های جنگلی و مرتعی برداشت شده از عرصه های طبیعی فاقد گواهی حمل معتبر و بدون تأیید ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها خود داری نمایند. صاحبان صنایع موظفند اصل گواهی مشخصات و حمل محصولات (فرآورده‌ها) خریداری شده یا کد رهگیری گواهی مشخصات و حمل محصولات (فرآورده‌ها) درج شده در سامانه را به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان جهت ابطال ارسال نمایند. اطلاع رسانی و هماهنگی لازم از طریق سازمان های صنعت، معدن و تجارت استان ها و جراید و رسانه های عمومی صورت پذیرد.

۳-۵- صادرات پودر و عصاره شیرین بیان بلامانع است.

۳-۶- به منظور کاهش صادرات مواد خام برداشت شده از عرصه های منابع طبیعی و تولید محصولات (فرآورده ها) فرآوری شده و دارای ارزش افزوده، ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها با هماهنگی سازمان های صنعت، معدن و تجارت نسبت به توانمند سازی و جلب مشارکت بهره برداران و مجریان طرح ها در فرآوری محصولات (فرآورده‌ها) از طریق کارآفرینان و صاحبان صنایع اقدام نمایند.

۳-۷- واردات گیاهان دارویی (اقلام مجاز مشروط، ممنوع) مستلزم اخذ مجوز از وزارت جهاد کشاورزی (معاونت امور توسعه بازرگانی، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و مجری طرح گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی) و همچنین اخذ گواهی سلامت از سازمان حفظ نباتات (واحد های استانی) می باشد.

۳-۸- دستورالعمل های آموزشی و ترویجی به منظور توانمندسازی و آموزش مجریان طرح ها در امر حفاظت، احیاء، توسعه، بهره برداری محصولات (فرآورده ها) توسط دفتر آموزش، ترویج و مشارکت های مردمی با همکاری دفاتر ذیربط تهیه و از طریق ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها صورت پذیرد.

۳-۹- کلیه طرح های مورد عمل در ارتباط با احیاء و توسعه محصولات (فرآورده ها) فرعی جنگلی و مرتعی، می بایست توسط کمیته فنی ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها مورد ارزیابی و پایش دوره ای قرار گرفته و نتایج آن از طریق اداره کل به سازمان ارسال گردد.

شماره: ۱۴۰۲۳۳۰۹۶/۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۰/۲۵

پیوست: دارد

جمهوری اسلامی ایران
مهار تورم، رشد تولید

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

- ۴ - مدیران کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ها برای اجرای دقیق بخشنامه موظف به اطلاع رسانی و هماهنگی کامل با ارگان های ذیربط از قبیل نیروی انتظامی، سازمان جهاد کشاورزی، سازمان صنعت، معدن و تجارت و اداره کل گمرک استان می باشند.
- ۵ - سیاست مذکور تا ابلاغ سیاست جدید به قوت خود باقی است.
- * نظارت بر حسن اجرای این بخشنامه در استان با مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری و در ستاد بر عهده دفاتر تخصصی می باشد.

عباسعلی نوبخت

معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

جناب آقای دکتر خاوازی قائم مقام محترم وزیر و معاون برنامه ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی
جناب آقای دکتر خیام نکویی معاون وزیر و رئیس محترم سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت جهاد کشاورزی
جناب آقای دکتر خانی نوذری سرپرست محترم معاونت امور توسعه بازرگانی جهاد کشاورزی
جناب آقای دکتر رمضان نژاد مشاور محترم وزیر و سرپرست دفتر حوزه وزارتی وزارت جهاد کشاورزی
جناب آقای دکتر نادری ریاست محترم سازمان امور عشایر ایران
جناب آقای دکتر علیزاده رئیس محترم موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور
روسای محترم سازمان جهاد کشاورزی استان.....
جناب آقای دکتر حسین زینلی مجری محترم گیاهان دارویی وزارت جهاد کشاورزی